STEROWNIKI ROBOTÓW

Laboratorium – Debugowanie

Zaawansowane techniki debugowania

Wojciech Domski

Dokument sr_lab02.pdf, Wersja 2.0.0

Spis treści

1	Wprowadzenie	2
2	Opis ćwiczenia	2
3	Narzędzia do debugowania 3.1 Debugowanie z wykorzystaniem Atollic 3.2 Uruchomienie sesji debugera 3.3 Wykonywanie krokowe programu 3.4 Podgląd wartości zmiennych i wyrażeń 3.5 Podgląd rejestrów należących do peryferiów mikrokontrolera 3.6 Zamykanie oraz wznawianie sesji 3.7 Wgrywanie oprogramowania na mikrokontroler za pomocą Atollic	2 3 4 6 6 7 8 9 9
4	USART – Interfejs szeregowy 4.1 USART w bibliotece HAL	11 14
5	SWV – Szeregowy interfejs podglądu	16
6	Przekierowanie funkcji printf()	19
7	STMStudio – wizualizacja danych	20
8	Zadania do wykonania 8.1 Dodawanie breakpointów 8.2 Poruszanie się po programie 8.3 Podgląd zmiennych 8.4 Podgląd rejestrów 8.5 Przekierowanie funkcji printf() z wykorzystanie interfejsu USART 8.6 Przekierowanie funkcji printf() z wykorzystanie interfejsu SWV 8.7 STMStudio – rysowanie zawartości zmiennych na ekranie 8.8 Uporządkowanie stanowiska	26 26 26 26 26 26 28 28 28 28
9	Podsumowanie	28

Literatura

29

1 Wprowadzenie

Debugowanie to proces pozwalający na wykrycie problemów z oprogramowaniem przy użyciu odpowiednich narzędzi. W odróżnieniu do debugowania oprogramowania przeznaczonego na komputery PC, czy też urządzenia mobilne np. z systemem Android proces usuwania błędów na mikrokontrolerze jest operacją, która wymaga odmiennego podejścia. Można wyróżnić cztery zasadnicze komponenty, które są integralną częścią procesu debugowania:

- system wbudowany (target) urządzenie, mikrokontroler, na którym uruchomiony jest program,
- debugger zewnętrzne urządzenie fizyczne dołączane do mikrokontrolera w celu śledzenia wykonywanego programu, a równie często wyposażone w programator (np. ST-Link-V2 [8], [9]),
- debugger aplikacja dostarczająca interfejs programowy do programatora, pozwalająca na sterowanie jego pracą (np. OpenOCD [1]),
- IDE (*Integrated Development Environment*) zintegrowane środowisko programistyczne pozwalające między innymi na budowanie projektu, czy też jego debugowanie (np. Atollic [2]).

2 Opis ćwiczenia

Ćwiczenie ma na celu zaprezentowanie kilku różnych technik debugowania z wykorzystaniem środowiska Atollic, a także STMStudio [10], [6].

3 Narzędzia do debugowania

Debugowanie oprogramowania dla systemów wbudowanych jest bardzo ważną umiejętnością w procesie wytwarzania oprogramowania. W odróżnieniu od technik, które są obecne w przypadku tworzenia kodu na komputery wyposażone w system operacyjny, jak Linux, czy Windows, to wykrywanie błędów w oprogramowaniu działającym na systemach wbudowanych jest zasadniczo inne. Jednakże koncepcja podstawowej techniki, którą jest krokowe wykonywanie programu jest taka sama. Systemy wbudowane charakteryzują się tym, że nie tylko rozwijamy oprogramowanie dla aplikacji końcowej, ale również musimy bezpośrednio komunikować się z samą warstwą sprzętową co w efekcie finalnym powoduje, że musimy się również zatroszczyć o poprawne działanie całego systemu.

Przykładem, na którym zostanie wykonane śledzenie kodu będzie program mrugającej diody ze względu na niezbyt rozbudowany kod i wyeksponowanie wszystkich niezbędnych aspektów usuwania i znajdowania problemów w wytworzonym oprogramowaniu. Należy wygenerować kod programu za pomocą STM32CubeMX [7] dla płytki deweloperskiej NUCLEO-L476RG, tak jak to zostało pokazane w [5]. W głównej pętli programu (while) należy umieścić poniższy kod:

HAL_GPIO_TogglePin(LD2_GPIO_Port, LD2_Pin);

2 HAL_Delay(1000); 3 foo();

W programie należy również zadeklarować dwie zmienne (lsb i msb) typu $uint32_t$, jako zmienne globalne. Ponadto, w kodzie powinna znaleźć się również definicja funkcji foo, która ma następującą postać:

```
1 void foo( void){
2    int local_variable;
3    ++lsb;
4    if(lsb > 4){
5        lsb = 0;
6     ++msb;
7    }
8 }
```

Program ma na celu co jedną sekundę inkrementować zmienną *lsb* natomiast co 5 sekund zmienna ta jest zerowana, a jednocześnie *msb* jest inkrementowana.

Uwaga! Program powinien kompilować się bez żadnych ostrzeżeń oraz błędów.

Uwaga! Pamiętaj, aby wyłączyć optymalizację kodu (-O0), a także wykorzystać kompilację równoległą (*parallel*) np. -j8 [5]. Ponadto, ustaw automatyczny zapis przed wykonaniem kompilacji, aby uniknąć problemów związanych z rozbieżnością kodu, a plikiem wynikowym wgranym na mikrokontroler. Pamiętaj również, że gdy powtórnie generujesz projekt może okazać się konieczne jego wyczyszcznie jak i przebudowanie indeksu. W tym celu rozwiń menu kontekstowe dla projektu i wybierz *Clean project*, a nastepnie powtórz operację oraz wybierz *Index* \rightarrow *Rebuild*.

3.1 Debugowanie z wykorzystaniem Atollic

W pierwszej kolejności należy dodać pasek ikon, który zapewni szybki dostęp do uruchamiania procesu debugowania. Można to uczynić przez wybranie z menu programu $Window \rightarrow Perspective \rightarrow Customize$ $Perspective \dots$ Ukaże się okno podobne do tego na Rys. 1. Należy zaznaczyć opcję Launch, a następnie zatwierdzić wybór przyciskiem Ok. Po tej operacji na pasku ikon pojawi się nowa grupa poleceń przydatnych podczas uruchamiania debugera (Rys. 2).

Customize Perspe	ctive - C/C++			×
Tool Bar Visibility	Menu Visibility	Action Set Availability	Shortcuts	
Choose which tool	bar items to dis	play.		
Tool Bar Structure:				
🔸 🔳 🚍 File				^
→ 🖂 🖂 Termina	l .			
> 🗌 🚍 Pack Ma	nager Toolbar			
> 🗌 🔚 Code Re	view			
🔉 🗆 🔚 Debug l	Jpdate Modes			
> 🗌 🔚 Update	Make Projects			
> 🗌 🚍 C/C++ E	lement Creation	1		
👻 🔳 🚍 Launch				
🗹 🎋 Debu	g			
🗹 🚺 Run				
🗖 🔮 Profil	e			
🗹 💁 Exter	nal Tools			
🕓 🗖 📼 Dobug				4
□ Filter by action s	set			
(?)		OK	Cancel	
			cancer	

Rysunek 1: Konfiguracja perspektywy dla środowiska Atollic TrueSTUDIO

/main.c - Atollic TrueSTUDIO for STM32							
Search Project Run Window Help							
参 眷 ! ⊒ ! や ▼ 🔾 ▼ 💁 🖋 ▼ ! !							
🖻 🔄 🗊 🗢 🗖 🚺 main.c 🛛							

Rysunek 2: Zestaw ikon stowarzyszonych z akcjami uruchamiania

Aby rozpocząć pierwszą sesję debugowania należy nacisnąć ikonę przedstawiającą małą pluskwę (ang. bug) na pasku narzędzi, bądź wcisnąć klawisz F11. Spowoduje to uruchomienie sesji, która wiąże się z kilkoma etapami. Na początku zostanie sprawdzone, czy projekt posiada jakieś zmiany. Jeśli wykryto zmiany, to wówczas kod źródłowy zostanie skompilowany. Następnym krokiem jest uruchomienie debugera i wgranie wygenerowanego pliku binarnego do mikrokontrolera. Na samym końcu zostanie zmieniona perspektywa, na taką, która jest wyposażona w inne okna przydatne podczas śledzenia wykonywanego kodu. Może się zdarzyć, że po uruchomieniu debuggera nie zmieni się perspektywa na Debug. Wówczas należy wybrać, ją ręcznie (Window \rightarrow Perspective \rightarrow Open Perspective \rightarrow Debug) lub wykorzystać zestaw ikon umiejscowionych w prawym górnym rogu aplikacji (Rys. 3). W przypadku monitu firewalla odnośnie aplikacji OpenOCD należy go zignorować i pozwolić na dalszą pracę OpenOCD ponieważ jest to serwer debugera, za pomocą którego środowisko programistyczne komunikuje się z mikrokontrolerem.

—	ð	×
Quick Access	E	砲 🎋

Rysunek 3: Zmiana aktualnej perspektywy

W przypadku, w którym chcemy uruchomić inną konfigurację debugera będzie ona dostępna w małym podmenu dostępnym po naciśnięciu małego trójkąta po prawej stronie od ikony z pluskwą. Wówczas za pomocą menu kontekstowego możemy zarządzać konfiguracjami, uruchomić jedną z już utworzonych (Rys. 4), bądź przejść do tworzenia nowej.

Run	Win	dow	Help			
3 7	蓉	- 0	- 9	- 🥭 /	🔗 👻 🗟	•
	C	1 lab	01.elf			
		Deb	ug As			>
		Deb	ug Cor	nfiguratio	ons	
		Orga	nize F	avorites.	•	

Rysunek 4: Wybór dostępnych konfiguracji startu debugera

Zarządzanie dostępnymi konfiguracjami debugera jest dostępne z poziomu menu kontekstowego opisywanego wyżej. W tym celu należy wybrać opcję *Debug Configurations …* Wówczas ukaże się okno podobne do Rys. 5. W tym oknie możemy dodawać, usuwać lub tworzyć nowe konfiguracje, także bazujące na wcześniejszych. Warto podkreślić, że dostępna jest domyślna konfiguracja. Została ona utworzona podczas generowania kodu źródłowego projektu za pomocą programu STM32CubeMX. W oknie konfiguracyjnym możliwe jest zarzadzanie jaki sprzetowy debuger będzie wykorzystany, czy ustawienie prędkości transmisji. Do zaawansowanych ustawień należy skrypt startowy dostępny w zakładce *Startup Scripts*, gdzie można ustawić między innymi tryb resetowania mikrokontrolera.

Debug Configurations				×		
Create, manage, and run configurations						
) Or c		
				,		
🗋 🗎 🛤 🖻 🏇 🗸	Name: lab01.elf					
type filter text	Main St Debugger	Startun Scrints	Source Common			
C/C++ Application	C/C Analiantian	Startap Scripto y				
C/C++ Attach to Application	C/C++ Application:					
C/C++ Postmortem Debugger	Debug/lab01.elf					
C/C++ Remote Application		Variables	Search Project	Browse		
 Embedded C/C++ Application Lab01 elf 	Project:					
Launch Group	lab01	Browse				
	Build (if required) before launching					
	Build Configuration: Use A	Active		~		
	O Fachla auto huild	0.0	factoria and a facilitat			
	O Enable auto bulid	00	isable auto build			
	Use workspace settings	Con	figure workspace Se	ttings		
			Revert	Apply		
Filter matched / of / items						
C			Debug	Close		

Rysunek 5: Konfiguracja plików startowych debugera

W przypadku zamknięcia okien (eksploratora projektu, outline, Console, Problems, itp.) w obszarze roboczym można przywrócić domyślną konfigurację ułożenia paneli w danej perspektywie za pomocą przywrócenia perspektywy (*Window* \rightarrow *Perspective Reset Perspective*...). Jest to przydatna opcja podczas, gdy nieumyślnie zostanie ważne okno, a przeszukiwanie Gąszczu dostępnych widoków może czasem okazać się czasochłonne.

3.2 Uruchomienie sesji debugera

Jak już opisano wcześniej po wybraniu akcji debugowania rozpocznie się szereg zadań, które są konieczne do poprawnego uruchomienia sesji debugera. Po przygotowaniu sesji może pojawić się komunikat mówiący o możliwości przełączenia perspektywy. Jedną z własności perspektyw *Debug* jest zakładka o tej samej nazwie *Debug* przedstawiona na Rys. 6. Zawiera ona informację o ostatnich sesjach oraz o ich stanie – aktywnym, bądź zakończonym.

Rysunek 6: Widok zakładki Debug z ostatnimi sesjami

Po pierwszym uruchomieniu debuggera program automatycznie (według domyślnej konfiguracji) jest w trybie zawieszonym (ang. *Suspended*). Aby wznowić program z menu należy wybrać odpowiednią ikonkę składającą się z trójkąta i pionowej kreski po jego prawej stronie, jak to również zostało pokazane na Rys. 6. Po wybraniu tej opcji program wznowi działanie i będzie normalnie się wykonywał realizując swoje zadanie.

Ważnym elementem usuwania błędów z kodu są punkty zatrzymania w kodzie (ang. *breakpoints*). Domyślnie w programie istnieje jeden taki punkt. Jest on zawsze ustawiany na pierwszą instrukcję w funkcji main() (Rys. 7). Sam breakpoint w programie przedstawiany jest, jako mały punkt, który widoczny jest również na rysunku obok linii, która zawiera wywołanie funkcji HAL_Init(). Ponadto, na Rys. 7 widać jeszcze jeden istotny element, którym jest mała strzałka skierowana w prawą stronę. Wskazuje ona linię kodu, na której aktualnie program jest zatrzymany, a dodatkowo ta linia kodu jest podświetlona.

Aby dodać punkt zatrzymania (*breakpoint*) należy wybrać linijkę kodu, a następnie dwukrotnie kliknąć myszką na obszar, w którym ma pojawić się znacznik *breakpointa*, obszarem tym jest niebieski pionowy pasek obok numerów linii. Widoczne jest to również na Rys. 7. Aby usunąć zatrzymanie kodu w danej linijce należy powtórzyć jeszcze raz operację klikając dwukrotnie na ten punkt.

```
🖻 main.c 🛛
  72
       /* USER CODE BEGIN 1 */
  73
  74
       /* USER CODE END 1 */
  75
  76
 77
       /* MCU Configuration------*/
  78
  79
          Reset of all peripherals, Initializes the Flash interface and the Systick. */
 80
       HAL_Init();
  81
  82
       /* USER CODE BEGIN Init */
  83
  84
       /* USER CODE END Init */
 85
  86
       /* Configure the system clock */
  87
       SystemClock_Config();
  88
  89
       /* USER CODE BEGIN SysInit */
  90
  91
       /* USER CODE END SysInit */
  92
 93
       /* Initialize all configured peripherals */
       MX_GPI0_Init();
  94
  95
          USER CODE BEGIN 2 */
  96
```

Rysunek 7: Dodawanie punktu zatrzymania w kodzie programu programie

3.3 Wykonywanie krokowe programu

Istnieje kilka podstawowych poleceń, które pozwolą na krokowe poruszanie się po programie. Wcześniej nadmienione wznawianie (ang. *Resume*, **F8**), a także wejście do środka funkcji (*Step Into*, **F5**), przeskoczenie do następnej linii programu (*Step Over*, **F6**) oraz zakończenie sesji (*Terminate*, **Ctrl+F2**).

Czasem istnieje konieczność pozostawienia programu, aby ten mógł się wykonywać bez żadnych pułapek. Jednakże jeśli wznowimy wykonywanie programu to wówczas zostanie on zatrzymany na fragmencie programu, gdzie została umieszczona pułapka. Ominięcie pułapek można wykonać na dwa sposoby. Pierwszym z nich jest usunięcie pułapek, na których może nastąpić zatrzymanie wykonywania kodu. Postępowanie to jednak nie jest efektywne, gdyż wymaga ono modyfikacji punktów zatrzymania. Innym znacznie lepszym sposobem jest tymczasowe wyłączanie tychże punktów. Na Rys. 8 zostało przedstawione okno do zarządzania pułapkami. W nim poprzez zaznaczanie pułapek możemy je wyłączać, ale nie usuwać! Pułapka wciąż jest ustawiona, ale nie jest aktywna. Również możliwa jest zmienienie stanu wszystkich pułapek za pomocą ikony z przekreśloną kropką.

🂁 Breakpoints 🛛	(x)= Variables	🕸 Expressions	್ಲೆ Live Expressio	ns 🛋	Modu	les		
			3	*	æ 🛃	& E	🖻 🔮	₽ ~
🗹 🧋 main.c [f	unction: main]	[type: Tempora	ry]					
🗹 🧔 main.c [l	ine: 106]							
No details to disp	lay for the cur	rent selection.						

Rysunek 8: Zarządzanie breakpointami

3.4 Podgląd wartości zmiennych i wyrażeń

Atollic TrueSTUDIO pozwala na klika trybów podglądu wartości zmiennych. Ważne jest, że dostęp do aktualnej wartości wybranej zmiennej w programie jest dostępny w momencie, kiedy znajduje się on w trybie wstrzymania. Wówczas najeżdżając kursorem na nazwę zmiennej możliwe jest podglądniecie jej aktualnej wartości (Rys. 9).

	191	/*	USE	R CODE BEGIN 4 */		
	192 ⊖	voi	d f	oo(void) {		
Þ	193		++	lsb;		
	194 195		if	Expression	Туре	Value
	196			(×)= Isb	int	4
	197 198	ι	}			
-	199	1				
	200⊝	int	W			
	201		HA			
	202	,	re			
	203	} /*				
	204	1.	USE	Name : 1sb		
	2069	/**		Default:4		
	207		(UD	Decimal:4		
	208	*	00	Hex:0x4		
	209	*	_@p	Binary:100		
	210	*	. ^(e) ,	Octal:04		
		<				

Rysunek 9: Podglądanie aktualnej wartości zmiennej

Innym sposobem na podglądanie aktualnego stanu zmiennych jest wykorzystanie zakładki Variables, Expressions. Variables (Rys. 10) daje możliwość podglądu zmiennych lokalnych w danym kontekście w programie oraz ich modyfikacji w trakcie wykonywania kodu. Druga z tych zakładek pozwala nie tylko na podglądanie samych zmiennych, a także obliczanie prostych wyrażeń (Rys. 11). Aby dodać wyrażenie do podglądu należy wykonać jedną z dwóch czynności:

1. Zaznaczyć wyrażenie, a następnie przeciągnąć je do okna.

2. Wpisać nowe wyrażenie przy pomocy pozycji Add new expression.

Na uwagę zasługuje również kolorystyka okna. W przypadku, gdy zmienna jest podświetlana znaczy to, że uległa ona przed chwilą zmianie. Ma to miejsce np. w momencie, w którym mamy ustawiony podgląd zmiennej, a po wykonaniu linii programu w trybie krokowym nastąpi modyfikacja wartości spod pamięci, w którym znajduje się zmienna. Kiedy aktualizowany jest stan wyrażeń?

● Breakpoints (x)= Variables 🛛	📽 Expressions 🛭 📽 Live Expressi	ions 🛋 Modules 👘 🗖
		🏝 📲 📄 📑 🖻 🔻
Name	Туре	Value
⇔= local_variable	int	1
Name : local_variable		^
Details:1 Default:1		
Hex:0x1 Binarv:1		
Octal:01		v
<		>

Rysunek 10: Okno podglądu zmiennych lokalnych

• Breakpoints (x)= Variables	🖋 Expressions 🛛	ିଙ୍କ Live Expressions 🛋	Modules	
		‱ ⇒ t i [× 🗞	📫 🛃 🗢
Expression	Туре	Value		
(×)= Isb	int	5		
(×)= msb	int	3		
(×)= msb%2	int	1		
(×)= Isb<4	int	0		
🕂 Add new expression				
Name : msb Details:3 Default:3 Decimal:3 Hex:0x3 Binary:11 Octal:03				~
<				>

Rysunek 11: Okno podglądu wyrażeń

3.5 Podgląd rejestrów należących do peryferiów mikrokontrolera

Kolejna zakładka, która dostarcza użytecznych informacji na temat peryferiów mikrokontrolera to SFRs. Domyślnie nie jest ona aktywna. Wystarczy jednak z menu wybrać Window \rightarrow Show menu \rightarrow SFRs, aby pojawiła się ona w aktywnej perspektywie. Zawiera ona aktualny stan rejestrów danego peryferium, jak i samego rdzenia. Aby zażądać aktualizacji informacji o rejestrach danego peryferium, należy je rozwinąć, aby anulować subskrypcję należy je zwinąć. Na rysunkach 13 i 12 zostały przedstawione sytuacje, w której pin wyjściowy jest aktywny (stan wysoki), a w drugim, gdy pin jest nieaktywny (stan niski).

Co można wywnioskować z informacji przedstawionych na rysunkach 12 i 13? Szczegółowy opis rejestrów można znaleźć w nocie aplikacyjnej danego mikrokontrolera.

SFRs 🛛	IIII Registers		RD) X ₁₆ X ₁₀	X2 🕺 🛃	
type filter t	text					
Register		Address	Value			^
🗸 😽 GF	PIOA					
> 1010	MODER	0x48000000	0xabfff7af			
> 1010	OTYPER	0x48000004	0x0			
> 1010	OSPEEDR	0x48000008	0xc0000f0			
> 1010	PUPDR	0x4800000c	0x64000000			
> 1010	IDR	0x48000010	0xc00c			
> 1010	ODR	0x48000014	0x0			
> 1010	BSRR	0x48000018				\checkmark
MSB 0	0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0	0000	00000) LSB
Register:	ODR					^
Address:	0x480000	14				
						× 1

Rysunek 12: Podgląd rejestru GPIO dla portu A

📟 SFRs 🖾 🕮 Registers	S	RD) X ₁₆ X ₁₀ X ₂ 💥 🛃 🎽	
type filter text				
Register	Address	Value		^
Y 🛗 GPIOA				
> IIII MODER	0x48000000	0xabfff7af		
> IIII OTYPER	0x48000004	0x0		
> iiii OSPEEDR	0x48000008	0xc0000f0		
> IIII PUPDR	0x4800000c	0x64000000		
> 👭 IDR	0x48000010	0xc02c		
> IIII ODR	0x48000014	0x20		
> IIII BSRR	0x48000018			\sim
MSB 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 1 0 0 0 0 LSE	}
Register: OD	R			^
Address: 0x4	8000014			
				\sim

Rysunek 13: Podgląd rejestru GPIO dla portu A

3.6 Zamykanie oraz wznawianie sesji

Po przeprowadzeniu sesji debugowania można ją zakończyć wybierając operację *Terminate* (ikona czerwonego kwadratu) lub wciskając kombinację klawiszy $\mathbf{Ctrl} + \mathbf{F2}$ (Rys. 6). Ważne jest, aby przed rozpoczęciem sesji poprzednia wykorzystywana była już unicestwiona *Terminated*.

Rysunek 14: Zmiana aktualnej perspektywy

Uwaga! Po zakończeniu debugowania należy zakończyć sesję. Uruchomienie kolejnej sesji może powodować nieoczekiwane błędy, które nie są związane z programem. Aby zweryfikować, czy sesja została zakończona należy odczytać tą informację z zakładki *Debug*. Na rysunku 14 został przedstawiony widok na sesję, która została już zakończona. Jej aktualny status to *Terminated*. W przypadku, gdy istnieje więcej sesji (zakończonych) nie ma to wpływu na poprawne działanie programu.

Warto zwrócić uwagę na możliwość ponownego uruchomienia sesji debugera. W tym celu należy wybrać ikonę z małym czerwonym kwadratem oraz zielonym trójkątem (Rys. 6). Akcja ta spowoduje, że obecna sesja zostanie zakończona oraz ponownie uruchomiona od nowa. W przypadku, kiedy chcielibyśmy jedynie wysłać sygnał resetu, który spowoduje zresetowanie mikrokontrolera i ponowną jego inicjalizację można wybrać ikonę małego zielonego trójkąta z strzałką (Rys. 6) z poziomu paska narzędzi.

3.6.1 Ponowne uruchamianie debuggera

Jeśli dla projektu została już skonfigurowana sesja debugowania nie należy tworzyć nowych. Aby uruchomić kolejny raz taką sesję można wybrać ją z menu debugowania, gdzie została ona utworzona. Zostało to zaprezentowane na rysunku 15. Równocześnie, jeśli bezpośrednio zostanie naciśnięta ikona małej pluskwy wówczas zostanie uruchomiona sesja, która była użyta jako ostatnia.

Rysunek 15: Uruchamianie utworzonej sesji

3.7 Wgrywanie oprogramowania na mikrokontroler za pomocą Atollic

Istnieje kilka metod wgrania najnowszej wersji oprogramowania na mikrokontroler. Jedną z nich jest wykorzystanie narzędzia ST-Link Utility, które zostało już opisane wcześniej. Jednakże możliwe jest zaktualizowanie oprogramowania na mikrokontrolerze bezpośrednio przy wykorzystaniu środowiska Atollic TrueSTUDIO. Inną możliwością wgrania nowego oprogramowania na mikrokontroler podczas jest uruchamianie sesji debugowania, jednakże nie zawsze chcemy, aby rozpocząć pełną sesję debugowania. W tym celu należy dodać osobną konfigurację sesji debugowania. Najłatwiejszym sposobem, aby to wykonać jest skopiowanie aktualnej konfiguracji za pomocą *Debug Configurations* (Rys. 5). W oknie konfiguracji zaznaczamy istniejącą konfigurację i wybieramy ikonę tworzenia duplikatu. Efekt można zaobserwować na Rys. 16.

Debug Configurations				×
Create, manage, and run configurations				TO.
C/C++ Application C/C++ Application C/C++ Attach to Application C/C++ Postmortem Debugger C/C++ Remote Application C Iab02.elf C Iab02.elf (1) ► Launch Group	Name: lab02.elf (1) Main Debugger S C/C++ Application: Debug/lab02.elf Project: lab02 Build (if required) before lau Build Configuration: Use A O Enable auto build © Use workspace settings	Variables Variables unching ctive O I Con	Search Project	on Browse Browse
Filter matched 8 of 8 items			Revert	Apply
?			Debug	Close

Rysunek 16: Tworzenie kopii konfiguracji debugowania

Kolejnym krokiem jest zmodyfikowanie skryptów startowych. W tym celu należy przejść do zakładki Startup Scripts \rightarrow Target Software Startup Scripts oraz usunąć wszystko co znajduje się poniżej polecenia load, a zaraz za nim dodać polecenie quit. Pokazano to na Rys. 17 (zaznaczony fragment przeznaczony jest do usunięcia). Po dokonaniu zmian należy je zapisać wybierając przycisk Apply. Kolejnym krokiem jest wybranie przycisku Debug. Po tej operacji program zostanie wgrany na mikrokontroler oraz nowa konfiguracja pojawi się w menu obok akcji Debug.

Debug Configurations	×
Create, manage, and run configurations	
Image: Content of the system Image: Content of the system <t< th=""><th>Name: lab02elf only flash Main St Debugger Startup Scripts Source Common Target Hardware Initialization Script Target Software Startup Scripts Image: Source Startup Scripts # Set flash parallelism mode to 32, 16, or 8 bit when using STM32 F2/F4 microcontrollers # 2=32 bit, 1=16 bit and 0=8 bit parallelism mode monitor flash set, parallelism_mode 2 # Load the program executable load quit # Enable Debug connection in low power modes (DBGMCU->CR) set *0xE0042004 = (*0xE004/2004) 0x7 # Set a breakpoint at man0 tbreak main # Run to the breakpoint. continue</th></t<>	Name: lab02elf only flash Main St Debugger Startup Scripts Source Common Target Hardware Initialization Script Target Software Startup Scripts Image: Source Startup Scripts # Set flash parallelism mode to 32, 16, or 8 bit when using STM32 F2/F4 microcontrollers # 2=32 bit, 1=16 bit and 0=8 bit parallelism mode monitor flash set, parallelism_mode 2 # Load the program executable load quit # Enable Debug connection in low power modes (DBGMCU->CR) set *0xE0042004 = (*0xE004/2004) 0x7 # Set a breakpoint at man0 tbreak main # Run to the breakpoint. continue
Filter matched 8 of 8 items	Revert Apply
?	Debug Close

Rysunek 17: Tworzenie kopii konfiguracji debugowania

Warto nadmienić, że bez wykonania akcji *Debug* konfiguracja nie pojawi się w dostępnych konfiguracjach do wyboru. Można ją tam również umieścić w inny sposób. Wystarczy wybrać z menu opcję *Organize Favorites* ... i dodać konfigurację do ulubionych (Rys.).

Organize Debug Favorites						
Favorites:						
Iab02.elf only flash	Add					
	Remove					
	Up					
	Down					
? ОК	Cancel					

Rysunek 18: Zarządzanie ulubionymi konfiguracjami debugowania

Na tym etapie po uruchomieniu konfiguracji, która została przed chwilą utworzona zostanie stworzona sesja debugowania podczas, której nowe oprogramowanie zostanie przesłane na mikrokontroler. Po zakończeniu operacji przesyłu danych sesja automatycznie zakończy się.

4 USART – Interfejs szeregowy

Interfejs USART jest jednym z najczęściej wykorzystywanych interfejsów komunikacyjnych. Jednocześnie jest on również bardzo prosty w wykorzystaniu. Biblioteka HAL dostarcza wielu funkcji, które pozwalają na jego konfigurację i transmisję danych za pomocą tego interfejsu. Do poprawnej komunikacji wykorzystywana są dwie linie. Jedna linia określana często jako RXD służy do odbierania danych, natomiast TXD do wysyłania danych. Sam interfejs posiada również inne linie, które między innymi służą do kontroli przepływu danych i w efekcie większej kontroli nad samym procesem przesyłu.

Przejdźmy teraz do omówienia podstawowej konfiguracji z wykorzystaniem narzędzia STM32CubeMX. Rys. 19 przedstawia możliwość wyboru pracy. Najczęściej wykorzystywanym trybem pracy jest tryb asynchroniczny i nie wymaga on wykorzystania dodatkowej linii do synchronizowania transmisji.

Rysunek 19: Wybór trybu pracy interfejsu USART

Na Rys. 20 został przedstawiony zrzut ekranu z przykładową konfiguracją USARTa. Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na parametry podstawowe (ang. *Basic parameters*). Prędkość transmisji została ustawiona na 115200 $\frac{bit}{s}$, co daje nieco ponad 14 $\frac{kB}{s}$. Długość słowa wynosi 8 bitów wliczając w to bit parzystości. Parzystość może być wyłączona *None* lub ustawiona w trybie parzystości *Even* lub nieparzystości *Odd.* Jest to jedna z form mająca na celu kontrolę poprawności przesyłanych danych. Przykładowo, gdy ustawimy parzystość *Parity* w trybie parzystości *Even* to owy dodatkowy bit będzie miał wartość jeden tylko wtedy, gdy liczba jedynek w przesyłanym słowie jest nieparzysta, tak aby łączna liczba jedynek była już parzysta. Sprawdzaniem poprawności parzystości zajmuje się podsystem w interfejsie szeregowym. W przypadku, gdy parzystość nie będzie się zgadzać to zostaniemy poinformowani o tym fakcie. Warto mieć na uwadze, że uchroni nas to jedynie przed pojedynczym przekłamaniem, ponieważ zamienienie dwóch bitów na przeciwne w słowie będzie przetworzone poprawnie, jednak samo słowo nie będzie już poprawne czego kontrola parzystości nie wykryje. Kolejnym podstawowym parametrem konfiguracyjnym jest liczba bitów stopu. Najczęściej do wyboru mamy, w zależności od interfejsu, mamy 1 lub 2, lecz można wybrać również wartości 0.5 lub 1.5.

	re the below parameters	wie octangs of one octangs	
ornigoi			_
Search	: Search (Crtl+F) 🕹 🖕	•	[
🗉 Bas	ic Parameters		
	Baud Rate	115200 Bits/s	
	Word Length	8 Bits (including Parity)	
	Parity	None	
	Stop Bits	1	
Adv	vanced Parameters		
	Data Direction	Receive and Transmit	
	Over Sampling	16 Samples	
	Single Sample	Disable	
Adv	vanced Features		
	Auto Baudrate	Disable	
	TX Pin Active Level Inversion	Disable	
	RX Pin Active Level Inversion	Disable	
	Data Inversion	Disable	
	TX and RX Pins Swapping	Disable	
	Overrun	Enable	
	DMA on RX Error	Enable	
	MSB First	Disable	

Rysunek 20: Ustawienia parametrów dla interfejsu USART2

W przypadku interfejsu szeregowego możemy ustawić, czy przerwania od tego peryferium powinny być generowane. Wystarczy zaznaczyć przerwanie jako włączone *Enabled* (Rys. 21).

USART2 Configuration			×
✓ Parameter Settings ✓ User Constants ✓ NVIC Settings .	🧹 DMA Settings	🖋 GPIO Settings	
Interrupt Table	Enable	d Preemption Priority	Sub Priority
DMA1 channel6 global interrupt	\checkmark	0	0
DMA1 channel7 global interrupt	~	0	0
USART2 global interrupt		0	0
L			
Restore Default		Apply Ok	Cancel

Rysunek 21: Ustawienia przerwań dla interfejsu USART2

STM32CubeMX pozwala również na konfigurację kanałów DMA, czyli podsystemu, który pozwala na transakcje związane z przesyłaniem danych bez udziału głównej jednostki obliczeniowej. Na Rys. 22 została przedstawiona konfiguracja dwóch kanałów DMA po jednym dla wysyłania danych i odbierania danych. W obszarze konfiguracyjnym DMA mamy możliwość wybrania trybu pracy DMA (normalny, bądź cyrkularny) oraz sposobu zarządzania danymi po stronie peryferium, jak i pamięci. Zarządzanie danymi pozwala na określenie, czy po każdej transakcji adres z którego porcja danych jest odczytywana, bądź zapisywana ma być inkrementalny, w ten sposób możemy poruszać się liniowo po pamięci. Możemy również określić wielkość przesyłanej porcji danych: pojedynczy bajt, dwa bajty lub cztery. Konfiguracja kanału DMA w trybie cyrkularnym oraz z inkrementalną pamięci jest szczególnie przydatna do

ISART2 Config	uration			×
🖋 Parameter Settings	🖋 User Constants 🛛 🖋 NV	IC Settings 🛷 DMA Settings	SPIO Settings	3
DMA Request	Channel	Direction	Priority	
USART2_RX	DMA1 Channel 6	Peripheral To Memory	Low	
USART2_TX	DMA1 Channel 7	Memory To Peripheral	Low	
DMA Request Settings			Ad	d Delete
			Peripheral	Memory
Mode Circular	~	Increment Address		
		Data Width By	te v	Byte 🗸
Restore Default		,	Apply Ol	k Cancel

odczytywania danych w sytuacji, w której chcemy zapewnić pewien bufor danych.

Rysunek 22: Ustawienia kontrolera DMA dla interfejsu USART2

Wreszcie na Rys. 23 została przedstawiona konfiguracja portów cyfrowych dla danego peryferium. Warto zwrócić uwagę na to, że tryb GPIO jest ustawiony na alternatywną funkcjonalność *Alternate Function*. Tutaj warto podkreślić, że większość peryferiów dopuszcza mapowanie portów. Oznacza to, że np. linia wysyłająca TXD nie musi być przypisana do portu PA2, a może zostać przypisana do innego portu, ale nie bez ograniczeń. Zazwyczaj mamy do wyboru kilka alternatyw.

USART2 Configuration ×								
√ Paramet	er Settings 🔍	🖉 User Consta	ants 🧹 NVIC	Settings	🖉 DMA Settings	🛛 🎻 GPIO S	ettings	
Search Signals Search (Crtl+F) Show only Modified Pins								
Pin Name	Signal on	GPIO out	GPIO mode	GPIO Pull	Maximum	Fast Mode	User Label	Modified
PA2	USART2_TX	n/a	Alternate F	No pull-up .	Very High	n/a	USART_TX	
FAD	USAKT2_KA	n/a	Alternate F	no pui-up .	very nigh	nya	USART_RA	
PA2 Configu	uration :							
GPIO mode				Alternat	e Function Push I	Pull		~
GPIO Pull-u	p/Pull-down			No pull-u	up and no pull-do	wn		~
Maximum o	utput speed			Very Hig	h			~
User Label				USART_	тх			
Restore	Default					Apply	Ok	Cancel

Rysunek 23: Ustawienia przerwań dla interfejsu USART2

Na tym etapie warto podkreślić dobrą funkcjonalność oprogramowania STM32CubeMX. Mianowicie, aplikacja sprawdza, czy przypadkiem podczas konfiguracji peryferium nie wystąpił jakiś błąd. Informacja ta jest dostarczana użytkownikowi na różnych etapach konfiguracji poczawszy od wyboru pinu, ktory będzie podłączony do peryferium, a jest już wykorzystywany przez inne peryferium i nie może być remapowane. W takim przypadku dana funkcjonalnośc zostanie zablokowana, bądź podświetlona na czerwono. Również w obszarze konfiguracji parametrów peryferium następuje walidacja wprowadzanych wartości, bądź wybieranych opcji.

4.1 USART w bibliotece HAL

Wsparcie dla interfejsu szeregowego w bibliotece HAL jest na dobrym poziomie. Do wykorzystania mamy szereg funkcji za pomocą, których możemy odbierać, bądź wysyłać dane w różnych trybach (blokującym, z wykorzystaniem przerwań lub kontrolera DMA).

- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Transmit (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint16_t Size, uint32_t Timeout),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Receive (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pRxData, uint16_t Size, uint32_t Timeout),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_TransmitReceive (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint8_t * pRxData, uint16_t Size, uint32_t Timeout).

Powyższe funkcje służą do wysyłania porcji danych, odbierania zadanej liczby danych oraz jednoczesnego wysyłania i odbierania. Są to funkcje blokujące, których zakończenie następuje dopiero w momencie, w którym dane zostały przesłane, bądź upłynął limit czasu wyrażony w milisekundach, a podawanych jako parametr Timeout.

- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Transmit_IT (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint16_t Size),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Receive_IT (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pRxData, uint16_t Size),

• HAL_StatusTypeDef HAL_USART_TransmitReceive_IT (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint8_t * pRxData, uint16_t Size).

Funkcje przedstawione powyżej odnoszą się również odpowiednio do wysyłania, odbierania oraz jednoczesnego wysyłania i odbierania danych. Istotną różnica jest jednak fakt, że wykorzystywane są przerwania, które informują o zakończeniu danej operacji. Funkcje wykorzystywane do obsługi przerwań są szczególnie przydatne w momencie, w którym program powinien się wykonywać bez przerwy, a jedynie potrzebna nam jest informacja zwrotna, czy została zakończona transmisja. Do prawidłowego działania wymagają one włączenia globalnej obsługi przerwań dla peryferium interfejsu szeregowego. W przeciwnym wypadku nie zostanie uruchomiona obsługa przerwania.

- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Transmit_DMA (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint16_t Size),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_Receive_DMA (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pRxData, uint16_t Size),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_TransmitReceive_DMA (USART_HandleTypeDef * husart, uint8_t * pTxData, uint8_t * pRxData, uint16_t Size).

Podobnie jak w dwóch poprzednich przypadkach i tutaj mamy do czynienia z funkcjami do wysyłania, odbierania oraz wysyłania i odbierania danych w tym samym czasie. Natomiast istotną różnicą jest fakt wykorzystania kontrolera DMA, który pozwoli na odciążenie procesora od operacji kopiowania danych pomiędzy peryferium, a pamięcią.

- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_DMAPause (USART_HandleTypeDef * husart),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_DMAResume (USART_HandleTypeDef * husart),
- HAL_StatusTypeDef HAL_USART_DMAStop (USART_HandleTypeDef * husart).

Wyżej został przedstawiony zestaw funkcji, które wykorzystywane są do kontroli zachowania kontrolera DMA. Pozwalają one na zawieszenie przesyłania danych, jego wznowienie lub całkowite zatrzymanie stowarzyszonego kanału DMA z interfejsem szeregowym.

- void HAL_USART_IRQHandler (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_TxCpltCallback (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_TxHalfCpltCallback (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_RxCpltCallback (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_RxHalfCpltCallback (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_TxRxCpltCallback (USART_HandleTypeDef * husart),
- void HAL_USART_ErrorCallback (USART_HandleTypeDef * husart).

Biblioteka HAL dostarcza również szereg funkcji, które przede wszystkim dedykowane są obsłudze przerwań od peryferium z szczególnym uwzględnieniem zakończenia transferu danych. Pierwsza z nich jest ogólnym uchwytem przerwania od interfejsu szeregowego i nie zaleca się redefinicji tej funkcji ponieważ spowoduje to, że mechanizm funkcji zwrotnych (ang. *callbacks*) nie będzie działał. Kolejne dwie funkcje wykorzystywane są do informowania, czy nadawanie danych zostało w pełni zakończone, czy jest w połowie. Kolejne dwie funkcje informują o identycznym zdarzeniu, ale w odniesieniu do odbierania danych. Natomiast funkcja HAL_USART_RxHalfCpltCallback() jest wywoływana w przypadku, gdy zarowno nadawanie jak i odbiór danych zostało ukończone. W przypadku wystąpienia błędów w transmisji wywoływana jest funkcja HAL_USART_ErrorCallback().

- HAL_USART_StateTypeDef HAL_USART_GetState (USART_HandleTypeDef * husart)
- uint32_t HAL_USART_GetError (USART_HandleTypeDef * husart)

Pierwsza z funkcji wypunktowanych powyżej służy do pobierania informacji o stanie peryferium, czy jest on w gotowości do działania, czy może jest zajęty. Natomiast druga pozwala zidentyfikować źródło problemów z peryferium w przypadku wystąpienia błędu, na przykład, gdy chcemy odebrać dane w trybie blokującym za pomocą funkcji HAL_USART_Receive() i funkcja zakończyła się niepowodzeniem. Wówczas wywołanie HAL_USART_GetError() może dostarczyć informacji co było przyczyną np. błąd w transmisji wywołany niezgadzającym się bitem parzystości.

5 SWV – Szeregowy interfejs podglądu

W skład narzędzi, które wspomagają śledzenie wykonywanego kodu wchodzą:

- SWD (ang. Serial Wire Debuger),
- SWO (ang. Serial Wire Output),
- SWV (ang. Serial Wire Viewer),
- ITM (ang. Instrumentation Trace Macro cell).

SWD jest nieodłączną częścią każdego mikrokontrolera firmy ST. Jest to interfejs debugera, który przypomina znany inny interfejs – JTAG. W układzie jest on reprezentowany za pomocą dwóch linii SWDIO (linia danych) oraz SWCLK (linia zegara). W rzeczywistości, dzięki aplikacji STM32CubeMX możliwe jest skonfigurowanie układu, aby wykorzystywał interfejs JTAG w trybie 4 pinowym, bądź 5 pinowym. Innym narzędziem, które jest wykorzystywane w analizie kodu to SWV. Pozwala ono na śledzenie stanu mikrokontrolera w czasie rzeczywistym. Razem z SWO możliwe jest wyciągnięcie danych na zewnątrz układu w celu ich obserwacji i analizy. SWO jest nichym innym, jak pojedynczym pinem, na którym wystawiane są informacje do świata zewnętrznego. Dzięki tej technologii mamy możliwość obserwowania do 32 niezależnych banków pamięci, a tym samym nadaje się ona bardzo dobrze do przekierowania wyjścia funkcji printf(). Samo SWV pozwala na wydobycie następujących danych z układu [3]:

- Okresowe pobieranie wartości licznika wykonywania programu (PC),
- Zdarzenie informujące o dostępnie do pamięci (zarówno zapis, jak i odczyt),
- Zdarzenie informujące o wejściu i opuszczeniu wyjątku,
- Licznika zdarzeń,
- Informacji na temat znaczników czasowych oraz cykli procesora.

Warto powiedzieć kilka słów o ITM. Jest to podsystem, który pozwala na zapis dowolnych danych na wyjście portu SWO. Dzięki czemu przekierowanie wyjścia funkcji printf() na port SWO jest możliwe.

Jak już wspomniano jednym z narzędzi, które pozwalają na śledzenie wykonywanego kodu na mikrokontrolerze jest SWV (ang. Serial Wire Viewer). Mirokontrolery z rodziny STM32 zostały wyposażone w możliwość asynchronicznego śledzenia stanu układu za pośrednictwem pinu SWO [12], który służy jako wyjście. Wymagane jest tutaj odpowiednie skonfigurowanie portu PB3 za pomocą programu STM32CubeMX. Należy z poziomu Pinout \rightarrow SYS \rightarrow Debug wybrać opcję Trace Asynchronous Sw. Prawidłowa konfiguracja została pokazana na rysunku 24.

Rysunek 24: Konfiguracja interfejsu SWV

Wywołanie, które spowoduje wysłanie pojedynczego bajtu na wyjście SWO to

1 ITM_SendChar(*ptr++);

Warto zauważyć, że domyślnie wykorzystywany jest kanał 0 interfejsu ITM. Jest to bardzo istotne podczas konfiguracji nasłuchu. Kolejnym aspektem konfiguracji jest ustawienie odpowiedniej częstotliwość, która powinna być taka sama jak częstotliwość zegara systemowego. Nasłuch można prowadzić za pomocą oprogramowania ST-Link Utility, bądź bezpośrednio w środowisku Atollic TrueSTUDIO. Aby rozpocząć podgląd wysyłanych danych za pośrednictwem ITM w pierwszej aplikacji należy najpierw połączyć się z docelowym urządzeniem Connect, a następnie z poziomu menu wybrać ST-LINK \rightarrow Printf via SWO viewer. Wówczas ukaże się okno, jak na Rys. 25. Tutaj należy ustawić częstotliwość zegara oraz ustawić kanał na 0. Po zakończeniu konfiguracji naciskamy przycisk Start; rozpocznie się pobieranie danych z mikrokontrolera.

Serial Wire Viewer	-		×
Settings System clock (Hz): 80000000 Stimulus port: 0 ~		Star	t
SWV Frequency: 2000 KHz ITM Stimulus port: 0 Status: Stopped Printf da	ata numb	per: 0	
		Cle	ear

Rysunek 25: Okno Serial Wire Viewer

W przypadku środowiska Atollic TrueSTUDIO wymagana jest zmiana konfiguracji sesji debugera (Rys. 26).

📄 Main 🗇 De	bugger 🕞 Startu	p Scripts 🦻 Source 🔲 Co	ommon	
Debug probe	ST-LINK	~		^
GDB Connect	ion Settings			
Autostart lo	ocal GDB server	Host name or IP address	localhost	
○ Connect to	remote GDB server	Port number	61234	
GDB Server C	ommand Line Optio	ns		
Interface				
● SWD ○ J	TAG 🗌 Use specific	ST-Link S/N	~	Scan
Serial Wire \	liewer (SWV)			
🗹 Enable				
-Clock Settin	ngs			
Core Clock:	80.0	MHz		
SWO Clock	2000 ~ k	Ήz		
Port number	61235			
☑ Wait for s	/nc packet			

Rysunek 26: Włączenie interfejsu SWV w konfiguracji sesji debugera

W zakładce *Debugger* należy włączyć *Serial Wire View (SWV)* poprzez zaznaczenie okienka *Enable*. Również tutaj należy ustawić prawidłową częstotliwość rdzenia. Po uruchomieniu debugowania w oknie widoku *SWV Console* należy kliknąć na ikonę klucza z śrubokrętem *Configure trace* (Rys. 27).

Rysunek 27: Włączenie interfejsu SWV w konfiguracji sesji debugera

Wówczas pojawi się okno konfiguracji SWV (Rys. ??).

Serial Wire Viewer sett	ings for lal	b02.elf								
Clock Settings Core Clock: 80 Clock Prescaler: 40 SWO Clock: 2000,0	MHz kHz	race Events CPI: Cycles pe SLEEP: Sleep FOLD: Foldec	er instruction cycles I instructions	EXC: E LSU: La EXETR	EXC: Exception overhead D Enable Resolution: 16384 Cycles/sample LSU: Load store unit cycles Timestamps D Enable Prescaler: 1					
Data Trace		Comparate	or 1		Comparate	or 2		Comparat	or 2	
		Enable	, ,		Enable	<i>n</i> 2		Enable	5 10	
Var/Addr: 0x0		Var/Addr:	0x0		Var/Addr:	0x0		Var/Addr:	0x0	
Access: Read/Write	\sim	Access:	Read/Write	\sim	Access:	Read/Wri	te 🗸	Access:	Read/Write	\sim
Size: Word	\sim	Size:	Word	\sim	Size:	Word	\sim	Size:	Word	\sim
Generate: Data Value	\sim	Generate:	Data Value	\sim	Generate:	Data Valu	ie – – –	Generate:	Data Value	\sim
ITM Stimulus Ports Enable port: 31	Port 3124]24 23□□□ 4 □ Port 231	6 🗆 Port 15	6 15⊡[8 □ Port	70	□8 7□[120		

Rysunek 28: Okno konfiguracji interfejsu SWV

W dolnej części tego okna należy zaznaczyć, który z kanałów chcemy obserwować (Rys. ??). Po zatwierdzeniu konfiguracji w oknie *SWV Console* należy dodać widok śledzonego kanału. W tym celu należy kliknąć na ikonę zielonego plusa. Ukaże się okno (Rys. 29) z wyborem dostepnych kanałów.

Add Port	×
ITM Port number {()}: 🖸 🗸
ОК	Cancel

Rysunek 29: Dodawanie kanału interfejsu SWV

Jeśli kanał już został dodany i jest obecny w oknie *SWV Console* to nie będzie on dostępny do wyboru. Po prawidłowym skonfigurowaniu kanału należy nacisnąć czerwoną kropkę *Start Trace* w oknie *SWV Console*. Po wznowieniu wykonywania programu w oknie kanału wewnątrz *SWV Console* zaczną pojawiać się informacje.

Podstawowa konfiguracja ogranicza się do wykorzystania kanału numer 0. Poniższe funkcje pozwalają na właczenie dowolnego kanału oraz wysyłanie na wybrany kanał pojedynczego bajtu:

```
void ITM EnablePort(uint8 t p)
2
  {
    ITM->TER |= 1 << p;
З
  }
4
5
6
    _STATIC_INLINE uint32_t ITM_SendCharPort (uint32_t ch, uint8_t p)
        (((ITM->TCR & ITM TCR ITMENA Msk) != 0UL) &&
                                                                 /* ITM enabled */
8
     ((ITM \rightarrow TER \& (1UL << p)) ] != 0UL)
                                             ) /* ITM Port #p enabled */
9
       while (ITM->PORT[p].u32 == 0UL)
12
       {
           NOP();
13
14
       ITM \rightarrow PORT[p].u8 = (uint8 t)ch;
16
     return (ch);
17
18
  }
```

Przekierowanie funkcji printf() 6

Jedną z podstawowych metod związanych z monitorowaniem działania systemu jest logowanie informacji. Do tych celów można wykorzystać funkcję printf(), która pozwala na elastyczne dostosowanie komunikatów i wysyłanie ich na standardowe wyjście. W przypadku mikrokontrolerów STM32, jak również innych układów możliwe jest przekierowanie wyjścia funkcji printf() na dostępny interfejs np. USART, czy SWV.

Kroki jakie należy wykonać, aby prawidłowo przekierować tekst wyświetlany za pomoca funkcji systemowej printf() na wybrany interfejs są następujące:

- 1. Skonfigurować odpowiedni interfejs w programie STM32CubeMX, np. USART.
- 2. Wygenerować kod z programu STM32CubeMX.
- 3. Dodać odpowiedni nagłówek np. w main.c zapewniający wykorzystanie funkcji printf().
- 4. Wstawić własną definicję funkcji _write().

Nagłówek, jaki należy dołaczyć do pliku main.c to stdio.h. Spowoduje to dodanie odpowiednich prototypów. Również w pliku main.c powinna znaleźć się definicja funkcji _write(), która zazwyczaj wygląda następująco:

```
_write(int file, char *ptr, int len) {
 int
    //przepisanie znaku na interfejs
2
3
    return len:
4
5 }
```

Przykładowa definicja dla portu szeregowego powinna wyglądać podobnie do:

```
write(int file, char *ptr, int len) {
1 int
   HAL UART Transmit(&huart2, ptr, len, 50);
    return len;
 }
```

2

3

4

Natomiast w przypadku wykorzystania interfejsu SWV:

```
t _write(int file, char *ptr, int len) { int i;
for (i = 0; i < len; i++) {
   int
        ITM\_SendChar(*ptr++);
      }
      return len;
6
7
  }
```

Uwaga! W przypadku, w którym łańcuch znaków nie jest od razu widoczny na interfejsie należy zakończyć go sekwencją powrotu karetki oraz nowej linii (" $\langle r \rangle n$ "). Wymusi to natychmiastowe wypisanie tekstu na wybrany interfejs.

Środowisko Atollic TrueSTUDIO pozwala na wykorzystanie wbudowanego narzędzia do śledzenia za pomocą interfejsu SWV, które zostało opisane wcześniej. Pozwala to na łatwe i zintegrowane śledzenie kodu w jednym środowisku. Ponadto, Atollic TrueSTUDIO umożliwia również wykorzystanie konsoli Terminal (Rys. 30) do podłaczenia się do wybranego portu szeregowego.

Rysunek 30: Okno terminala w środowisku Atollic TrueSTUDIO

Chcąc podłączyć się do interfejsu należy nacisnąć ikonę monitora *Open a Terminal*. W nowym oknie (Rys. 31) można wybrać ustawienia portu szeregowego. Po dodaniu interfejsu w oknie *Terminal* pojawi się podgląd.

8	Launch Termina	al –			×		
Choose terminal: Serial Terminal ~							
	Port:	COM15			\sim		
	Baud Rate:	115200			~		
	Data Bits:	8			~		
	Parity:	None			~		
	Stop Bits:	1			~		
	Flow Control:	None			\sim		
	Timeout (sec): 5						
Encoding: Default (ISO-8859-1) v							
⑦ OK Cancel							

Rysunek 31: Wybór portu szeregowego

7 STMStudio – wizualizacja danych

Kolejnym narzędziem, który nie tylko pozwala na pobieranie informacji o zawartości zmiennych w programie, a także na ich wyświetlanie w formie różnego typu wykresów jest STMStudio (Rys. 32). STMStudio jest aplikacją prostą w obsłudze, a równocześnie jest bardzo przydatnym narzędziem. Przy niewielkim nakładzie pracy możemy nie tylko podglądać aktualny stan zmiennych w programie, ale także rysować wykresy. To sprawia, że wizualizacje przebiegów czasowych są niezwykle proste do uzyskania i niosą za sobą nieocenione narzędzie od analizy zachowania układu w czasie.

File Run Views Options Help Show workspace Show workspace Show workspace Display Vaniables Display Vaniables Name Address Type Color Name Address Type Color Name Address Type Color Name Address Type Color Name Acquire Function Type Color Name Function Type Description Color Name Function Type Description Color Statistical of Variables No variables	IIII STM Stu	dio New config											-	. 🗆	×
Show winkspace VarViewer1 poplay Vanibles Type Color Name Address Type Color Name Expression Type Color Name Function Scope Color No Variweer1 as <td>File Run Vi</td> <td>ews Options He</td> <td>elp</td> <td></td>	File Run Vi	ews Options He	elp												
Show workspace <	- <u> </u>	ST-LINK SV													
Diploy Variables 220 Diploy Variables settings 220 Name Address Type Color Name Address Type Color Name Expression Type Color Name AcqVar Function Scope Color Name AcqVar Function Scope Color 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100		Show workspace	e <<						VarV	iewer1					
Daplay Variables settings 240 Name Address Type Color Name Expression Type Color Name Expression Type Color Name AcqVar Function Scope Color Name AcqVar Function Scope Color Name Function Type Description Color Vewers settings Image: Scope Color Image: Scope Image: Scope VariWewr1 Verviewer 1 as Curvee Image: Scope Image: S	Display Variable	s Write Variables			250										
Name Address Type Color 230 220 210 220 210 200 100 100 Name Expression Type Name AcqVar Function Name Function Scope Color 100 160 160 Name Function Scope Color 100 150 160 100 150 160 100 160 160 100 160 160 100 160 160 100 160 160 100 160 160 100 160 160 100 160 160 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100	Display Variable	es settings			240										
Name Expression Type Color 100	Name	Name Address Type Color			230										
Name Expression Type Color 160					220 -										
Name Expression Type Color Name Expression Type Color Name AcqVar Function Scope Color Name Function Scope Color Name Function Scope Color Name Function Scope Color Name Function Type Description Vewers settings 0 0 General Display 0 VarViewer1 Hexadecimal 0 Ust of Variables 0 0 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 00 60 60 <					210										
Name Expression Type Color Name AcqVar Function Scope Color Name Function Scope Color Name Function Type Description Vewers settings Into Organization Into VarViewer1 Description VarViewer1 List of Variables No Variable Into Value Range Into					200										
Name Expression Type Color Name AcqVar Function Scope Color Name AcqVar Function Scope Color Name Punction Type Description Color Vewers settings 00 00 00 YavVewer1 Description Color 00 VavVewer1 List of Variables 00 00 Value Range 10 00 00 Value Range 10 00 00					190 -										
Name AcqVar Name AcqVar Function Scope Color 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 100 00 100 00 100 00 100 00 100 00 100 00 100 00 00 00 100 00 00 00 100 00 00 00 100 00 00 00 </td <td>Name</td> <td>Expression</td> <td>Туре</td> <td>Color</td> <td>180 -</td> <td></td>	Name	Expression	Туре	Color	180 -										
Name AcqVar Function Scope Color Name Function Type Description Color Mame Function Type Description Color Vewers settings 00 140 Vewers settings 00 110 Valvewer1 Description Color 00 Varviewer1 List of Variables 00 No Variable 00 00 Valve Range 10 00					170 -										
Name AcqVar Function Scope Color Name Function Type Description Color Vewers settings 00 100 Vewers settings 100 Vewers settings 00 Point Viewer VerViewer 1 as Curve VarViewer1 List of Variables 00 No Variable 00 00 Use Range 10 100					100										
Name Function Type Description Color Yewers settings 130 Ceneral Display Point Viewer 1 as VarViewer 1 List of Variables No Variable 00 00	Name	AcqVar Func	tion Scope	Color	100										
Name Function Type Description Color Vewers settings 130 130 130 Vewers settings 110 100 100 Opint Viewer Vewers as Curve 00 00 VarViewer1 List of Variables 00 00 No Variable 00 00 00 Value Range 10 100 100					100 -										
Name Function Type Description Color Vewers settings Ital Ital Point Viewer 1 Curve 00 VarViewer 1 Curv					140										
Vewers settings General Deplay VarVewer1 as Urve VarVewer1 VarVewer1 Ust of Variable No Variable Delete Delete All 20 10	Name	Function Type	Description	Color	130 - 130 -										
Vewers settings Vewers settings General VarVewer VarVewer as VarVewer VarVewer varvewer as VarVewer Varvewer varvewer as VarVewer var					120										
Vewers setting: General Point Viewer VarVewer 1 as Curve VarVewer 1 as Curve Hexadecimal List of Variables No Variable Delete Delete All Value Range 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10					110										
General Deplay Point Viewer As Curve Hexadecimal 0 List of Variables 80 No Variable 80 Delete Delete All Value Range 10	Viewers setting	s			100 -										
VarViewer1 Hexadecimal Uit of Variable No Variable Delete Delete All 20 10 10	General Point Viewer	Display VarViewer1 as	Curve	~	90										
List of Variables 70 No Variable 60 Delete Delete All Value Range 10	VarViewer1	Hexadecimal			80 -										
No Variable e e e e e e e e e e e e e e e e e e		List of Variables			70 -										
Delete Delete All 20 Value Range 10		No Variable			60										
40 30 Delete Delete All 20 Value Range 10					50										
30 30 Delete Delete All 20 Value Range 10 10					40										
Delete Delete All 20 Value Range 10					30 -										
Value Range 10		Delete	Delete All		20 -										
value ronge		Value Dance			10 -										
lower Value 0.0		lower Value	0.0												
upper Value 255.0 0 100 200 300 400 600 700 800 900		upper Value	255.0		0	100	200	300	400	500 Time	600	700	800	900	1,00

Rysunek 32: Aplikacja STMStudio

Program ten pozwala na dostęp do wszystkich zmiennych, poprzez ich adresy, które przechowywane są w pliku *.elf. Plik ten generowany jest podczas budowania projektu. Chodzi tutaj o dostęp do obszarów pamięci, które zostały zdefiniowane jako zmienne globalne, gdyż ich położenie w pamięci nie ulega zmianie. Poza odczytem danych z pamięci możliwe jest również ich modyfikowanie co znacząco podnosi walor przedstawianego narzędzia. Przydatne jest to szczególnie w sytuacji, w której wymagana jest zmiana parametrów programu, aby wykonywał on inne zadania. Przykładowo, na mikrokontrolerze został za-implementowany sterownik PID. Zmiana jego parametrów nawet za pomocą interfejsu może okazać się czasochłonna. Za pomocą bezpośredniego dostępu do pamięci możemy w mgnieniu oka modyfikować nastawy regulatora i od razu obserwować efekty jego pracy.

Podstawowa praca z programem STMStudio sprowadza się do następujących czynności:

- 1. Uruchomienie aplikacji STMStudio.
- 2. Zaimportowanie pliku wykonywalnego *.elf.
- 3. Wybór zmiennych, które zostaną zaimportowane.
- 4. Uruchomienie podglądu.

W celu zaimportowania zmiennych do przestrzeni roboczej należy wykorzystać polecenie importu (*File* \rightarrow *Import variables*). Ukaże się wówczas okno, jak na Rys. 33.

📮 Import variables	s from executat	ole		×					
File selection Executable file D: \Jab02\Debug\Jab02.elf Store executable path relatively to the user settings file Expand table elements (this may take several seconds more)									
Variables				Selection					
Add variables to the displa	ay variables table		~	Select all					
Show symbols contain	ning	Ma	atch case 🗌	Unselect all					
File Na	ame	Address	Туре	Import					
/Drivers/STM32L4 uw /Src/main.c lsb /Src/system_stm3 AH /Src/system_stm3 API /Src/system_stm3 MSI /Src/system_stm3 Sys	Tick b BPrescTable[0] BPrescTable[0] IIRangeTable[0] stemCoreClock	0x20000024 0x20000028 0x2000002c 0x8001930 0x8001940 0x8001948 0x20000000	unsigned 32-bit unsigned 32-bit unsigned 32-bit unsigned 8-bit unsigned 32-bit unsigned 32-bit unsigned 32-bit	Import scaled variable in expression Linear expression A*variable + B:					

Rysunek 33: Importowanie zmiennych do programu

Wczytanie pliku wykonywalnego odbywa się przez wskazanie jego położenia, w tym celu należy nacisnąć klawisz ..., który spowoduje otworzenie okna dialogowego w celu wybrania plik *.elf. Po wybraniu i zaakceptowaniu pliku po chwili w oknie ukażą się zmienne, które można zaimportować. Przykładowo niech będą to zmienne uwTick, lsb i msb. Naciskając przycisk Import można je zaimportować do projektu. Po tej operacji w głównym oknie aplikacji pokażą się wybrane zmienne (Rys. 34).

dili STM Stu	dio New config*												-		×
File Run Vi	ews Options Hel	р													
🐸 🗋 🖳	🛃 🗔 ST-Link SWD	> 🗸 📰 🕨													
	Show workspace	<<							VarV	iewer1					
Display Variable	s Write Variables			250											
Display Variable	es settings			240											
Name	Address	Туре	Color	230											
D uwTick	0x20000024	unsigned 32-bit		220											
D msb	0x20000028	unsigned 32-bit		240											
				210											
				200											
				190											
Name	Expression	Туре	Color	180											
				170											
				160											
Name	AcqVar Functio	on Scope	Color	150											
				140											
				g 130											
Name	Function Type	Description	Color	- 											
				110											
1															
Viewers setting	S Display			100											
Point Viewer	VarViewer1 as	Curve	~	90											
VarViewer1	Hexadecimal			80											
	List of Variables			70											
	No Variable			60											
				50											
				40											
				30											
	Delete	Delete All		20											
	Value Bange			10											
	lower Value	0.0													
	upper Value	255.0			0 1	00	200	300	400	500 Time	600	700	800	900	1,00
										TITLE					

Rysunek 34: Zaimportowane zmienne do aplikacji

Można przystąpić teraz do konfiguracji wykresów. W tym celu należy przeciągnąć zmienne z *Display Variables* \rightarrow *Display Variables settings* do okna *Viewers settings* \rightarrow *VarViewer1* \rightarrow *List of Variables.* STMStudio wspiera kilka trybów wyświetlania podglądanych zmiennych, są to:

- Curve wykres krzywych w czasie,
- Bar graph wykres słupkowy,
- Table tabela.

Typ wykresu można wybrać w zakładce *Viewers settings* (Rys. 35). W tym samym oknie możemy zmodyfikować minimalną oraz maksymalną wartość wyświetlaną na wykresie za pomocą pól *lower Value* oraz *upper Value*.

Viewers setting	S										
General	Display										
Point Viewer	VarViewer1 as	Curve 🗸									
VarViewer1	Hexadecimal										
	List of Variables										
	lsb										
	msb										
	Delete	Delete All									
	Value Range										
	lower Value	0.0									
	upper Value	255.0									
	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·										

Rysunek 35: Wybór ustawień podglądu

Pozostałe domyślne ustawienia aplikacji nie wymagają modyfikacji za wyjątkiem jednego. W przypadku wykresu z krzywymi domyślny przedział wyświetlanych danych jest ustawiony na jedną sekundę co w efekcie powoduje, że wyświetlane dane stosunkowo szybko się zmieniają. Można to zmodyfikować poprzez otworzenie okna właściwości wykresu (przed przystąpieniem do modyfikacji ustawień warto zatrzymać podgląd zmienny). Wystarczy na obszarze wykresu nacisnąć prawy przycisk myszy i wybrać z menu kontekstowego właściwości *Properties* Po wybraniu zakładki *Plot*, a następnie zakładki *Range* (znajdującej się w dolnej części okna) możemy zmodyfikować zakres wyświetlanych danych (Rys. 36). Należy mieć na uwadze, że wprowadzone wartości podawane są w milisekundach.

Chart Properties	×
Title Plot Other	
XY Plot:	
Horizontal Axis Vertical Axis Appearance	
General:	
Label: Time	
Font: SansSerif.plain, 12 Select	
Paint: Select	
Other	
Ticks Range	
Auto-adjust range:	
Minimum range value: 0.0	
Maximum range value: 10000.0	
OK Cancel	
OK Caricer	

Rysunek 36: Właściwości wykresu

Aby uruchomić program należy wybrać z menu opcję $Run \rightarrow Start$. Po tej operacji zmienne będą cyklicznie odczytywane. Na Rys. 37 pokazano przykładowy wykres dla prostej aplikacji.

Rysunek 37: Przykładowy wykres ze zmiennymi lsb oraz msb

STMStudio pozwala również na modyfikowanie wartości w czasie działania programu. Zostało to pokazane na Rys. 38. Operacja ta wymaga dodania zmiennych do zakładki Write Variables. Można to wykonać klikając prawym przyciskiem myszy na puste pole w zakładce i wymierając pozycje importu z menu (Import). Pojawi się wówczas jeszcze raz okno importu (Rys. 33). Innym sposobem na dodanie zmiennych do zakładki Write Variables jest przeciągnięcie już istniejących wpisów z Display Variables. Spowoduje to ich skopiowanie do zakładki Write Variables. Teraz w oknie Write Variable settings można dokonać modyfikacji przechowywanych wartości w pamięci. Wystarczy w tym celu dwukrotnie kliknąć w komórce w kolumnie Written Value dla wybranej zmiennej. Po wpisaniu wartości zatwierdzamy zmianę przez wciśnięcie klawisza Enter.

Rysunek 38: Modyfikacja wartości przechowywanej w zmiennej msb

8 Zadania do wykonania

8.1 Dodawanie breakpointów

Wykonaj operację dodawania *breakpointa*, na linii:

 $1 HAL_GPIO_TogglePin(LD2_GPIO_Port, LD2_Pin);$

a następnie zaobserwuj zachowanie programu.

8.2 Poruszanie się po programie

Przećwicz poruszanie się po kodzie programu za pomocą poleceń *Resume, Step Into* i *Step Over.* Nie kończ wykonywania programu. Doprowadź do sytuacji, w której program zatrzyma się na inkrementacji zmiennej *lsb.* Najeżdżając kursorem na nazwę zmiennej możliwe jest podglądniecie jej aktualnej wartości (rysunek 9). Co możesz powiedzieć o tej funkcjonalności, jakie daje ona możliwości?

8.3 Podgląd zmiennych

Przećwicz dodawanie nowych wyrażeń oraz ich usuwanie (rozwinięcie menu kontekstowego i wybranie polecenia *Remove* na wybranym wyrażeniu).

8.4 Podgląd rejestrów

Co można wywnioskować z informacji przedstawionych na rysunkach 12 i 13? Szczegółowy opis rejestrów można znaleźć w [12]. Kiedy aktualizowany jest stan rejestrów?

8.5 Przekierowanie funkcji printf() z wykorzystanie interfejsu USART

Skonfiguruj projekt, tak aby interfejs USART był aktywny i wykorzystywany. Jako interfejs wyjściowy dla funkcji printf() można wykorzystać peryferium USART2. Należy odpowiednio skonfigurować owy

interfejs wewnątrz programu STM32CubeMX. Można to zrobić przez wybranie asynchronicznego trybu pracy dla USART2 (*Pinout* \rightarrow *USART2* \rightarrow *Mode* \rightarrow *Asynchronous*) (rysunek ??).

Co świadczy o tym, że peryferium skonfigurowane jest poprawnie?

Prędkość transmisji dla USART2 powinna być ustawiona na 115200 $\frac{bit}{s}$ (Configuration \rightarrow Connectivity \rightarrow USART2 \rightarrow Parameter Settings \rightarrow Basic Parameters \rightarrow Baud Rate). Ponadto, należy upewnić się, że długość słowa (ang. Word Length) to 8, parzystość (ang. Parity): brak (ang. None) oraz liczba bitów stopu (ang. Stop Bits) to 1. Pozostałe parametry należy pozostawić bez zmian.

Uwaga! Pamiętaj o ponownym wygenerowaniu kodu.

W funkcji _write() powinno się znaleźć następujące wywołanie:

1 HAL_UART_Transmit(&huart2, ptr, len, 50);

Na czym polega proces przekierowania wyjścia funkcji printf()? Dlaczego należy redefiniować funkcję _write()?

Dodaj do programu klika wywołań funkcji printf() i przetestuj działanie programu.

Jako terminal można wykorzystać niewielką aplikację Termite [4] lub PuTTY [13]. Preferencyjnie należy użyć aplikacji Termite bez instalatora (ang. *stand-alone*).

Aby zidentyfikować na jakim porcie dostępny jest emulowany port szeregowy i połączyć się z nim należy kolejno:

- 1. Odłączyć płytkę deweloperską od komputera.
- Uruchomić program Termite oraz przejść do ustawień Settings, jak zostało pokazane na rysunku 39.
- 3. Z listy Port configuration \rightarrow Port odczytać oraz zanotować jakie dostępne są porty szeregowe.
- 4. Zamknąć okno konfiguracji.

5. Podłączyć płytkę deweloperską do komputera.

- 6. Ponownie otworzyć okno ustawień Settings programu Termite.
- 7. Z listy Port configuration \rightarrow Port wybrać port, który wcześniej nie był obecny.
- 8. Wybrać ustawienia zgodne z konfiguracją programu w STM32CubeMX (prędkość 115200 $\frac{b}{s}$, brak parzystości, 1 bit stopu).
- 9. Zapisać ustawienia naciskając na przycisk Ok, wówczas Termite powinien się połączyć (rys. 40).

Rysunek 39: Ustawienia programu Termite

🚯 Termite 3.3 (by CompuPhase)		- 🗆	×
COM9 115200 bps, 8N1, no handshake	Settings Cle	ar <u>A</u> bout	Close
Witaj swiecie			
			4

Rysunek 40: Przykładowa transmisja z wykorzystaniem programu Termite i płytki deweloperskiej

W jaki sposób odbywa się transmisja danych, jakie urządzenia pośredniczą w transmisji [11]?

8.6 Przekierowanie funkcji printf() z wykorzystanie interfejsu SWV

Wykorzystaj interfejs SWV, aby zrealizować te same operacje co podczas realizacji zadania z wykorzystaniem interfejsu komunikacji szeregowej USART.

Uwaga! Pamiętaj o ponownym wygenerowaniu kodu.

Redefinicja funkcji _write() powinna wyglądać następująco:

```
1 int _write(int file, char *ptr, int len) {
2    int i;
3    for (i = 0; i < len; i++) {
4        ITM_SendChar(*ptr++);
5     }
6     return len;
7 }</pre>
```

Czym jest i do czego służy SWV? Jaka jest rola pinu SWO?

8.7 STMStudio – rysowanie zawartości zmiennych na ekranie

Stwórz w STMStudio dwa wykresy. Pierwszy wykresem powinien być wykres słupkowy (ang. *bar graph*) ze zmiennymi *lsb* oraz *msb*. Natomiast drugi wykres powinien być typu "z krzywymi" (ang. *Curve*), gdzie powinny być umieszczone trzy zmienne: *uwTick*, *lsb* i *msb*.

8.8 Uporządkowanie stanowiska

Odłóż płytkę i kabel na miejsce. Usuń projekt z Atollic TrueSTUDIO. Można to zrobić przez kliknięcie prawym przyciskiem myszki na projekt i wybranie opcji Usuń (Delete) z menu kontekstowego.

9 Podsumowanie

W ćwiczeniu zostały przedstawione techniki związane z usuwaniem błędów z oprogramowania. Ponadto, przedstawione zostały różne sposoby pozwalające na śledzenie wykonywanego kodu, jak przekierowanie wyjścia funkcji printf(). Ponadto, zaprezentowano narzędzi STMStudio pozwalające na wizualizację danych przechowywanych w zmiennych programu, a także ich modyfikację.

Literatura

- [1] Open On-Chip Debugger, Free and Open On-Chip Debugging, In-System Programming and Boundary-Scan Testing. http://openocd.org/.
- [2] TrueSTUDIO Atollic ST. https://atollic.com/truestudio.
- [3] Atollic. Cortex-M debugging: Introduction Serial Wire Vie- to wer (SWV) eventand data tracing. http://blog.atollic.com/ cortex-m-debugging-introduction-to-serial-wire-viewer-swv-event-and-data-tracing.
- [4] CompuPhase. Termite: a simple RS232 terminal. https://www.compuphase.com/software_termite.htm.
- [5] W. Domski. Sterowniki robotów, Laboratorium Wprowadzenie, Wykorzystanie narzędzi STM32CubeMX oraz SW4STM32 do budowy programu mrugającej diody z obsługą przycisku. Marzec, 2017.
- [6] ST. Getting started with STM-STUDIO, User manual., Październik, 2013.
- [7] ST. STM32 configuration and initialization C code generation., Kwiecień, 2016.
- [8] ST. ST-LINK/V2 in-circuit debugger/programmer for STM8 and STM32., Marzec, 2016.
- [9] ST. ST-LINK/V2 in-circuit debugger/programmer for STM8 and STM32, User manual., Marzec, 2016.
- ST. STM Studio run-time variables monitoring and visualization tool for STM32 microcontrollers., Marzec, 2016.
- [11] ST. STM32 Nucleo-64 board, User manual., Listopad, 2016.
- ST. STM32L4x5 and STM32L4x6 advanced ARM®-based 32-bit MCUs, Reference Manual., Marzec, 2017.
- [13] PuTTY. Download PuTTY a free SSH and telnet client for Windows. http://www.putty.org/.